

[Aksel Møller.]

rigsdagen ifølge inertiens lov allerede har forlænget denne lovgivning, siden den første gang i 1940—41 så dagens lys. Jeg tror, at det i nogen grad skyldtes, at der stadigvæk var givet mange tilsagn, ikke mindst fra kommunernes side, om beskæftigelsesarbejder, der kunne gennemføres ved fondens hjælp. Disse beskæftigelsesarbejder var kommet i klæmme, da materialevanskelighederne opstod, og de lå nu i princippet godkendte, men altså udførte. Siden er der jo blevet knyttet forskellige andre arter beskæftigelsesarbejder til end dem, der oprindelig hørte til. Ved den ændring, som rigsdagen gennemførte, der sigtede imod en forenkling af fonden og en formindskelse af beskæftigelsesarbejdernes antal, kom grundforbedringsarbejderne jo også til at hvile i denne lovgivning, men alligevel synes jeg, man kan spørge, om en sådan lov stadigvæk er påtrængende nødvendig, og ikke mindst synes jeg, man har lov til at spørge, om en hurtig igangsættelse af beskæftigelsesfondens planer — jeg skal om et øjeblik nævne nogle af de beløb, som jeg mener de omfatter — kan få indflydelse på landets erhvervs-mæssige og økonomiske situation.

Må jeg først om arbejdskraften sige, at jeg går ud fra, at man i hvert tilfælde er indstillet på ikke at igangsætte disse arbejder ved fondens hjælp på sådanne steder i landet, hvor beskæftigelsesmulighederne allerede er tilstrækkelige. Jeg mener også, at man har lov til ved denne lejlighed og under de vilkår, vi lever under i øjeblikket, at pege på, at det i det hele taget kan være tvivlsomt, om man i større udstrækning skal igangsætte arbejder ved beskæftigelsesfondens eller andre fonds' hjælp visse steder i landet, hvor der er øjeblikkelig arbejdsløshed, fordi man derved forhindrer den naturlige og ønskelige omflytning af arbejdskraft.

Jeg vil gerne gøre den modifikation i den tankegang, jeg her har lagt for dagen, at jeg meget vel ved, at der kan være tungtvejende grunde for en arbejder til at lade sine teltpæle stå. Jeg kan udmærket vel forestille mig, at en mand i en alder, da han har skolesøgende børn og ikke vil udsættes for bolignødens risici andre steder i landet, foretrækker trods svage beskæftigelsesmuligheder at blive, hvor han nu engang er. Men der eksisterer jo noget, der hedder den unge arbejdskraft, og i alt fald den unge arbejdskraft, der er fuglefri, bør efter min mening ikke ved beskæftigelsesarbejder fastholdes på sådanne steder i landet, hvor beskæftigelsesmulighederne ikke blot er svage, men hvor man kan regne

med, at de heller ikke vil have mulighed for at bedre sig betydeligt fremover. Det er det, jeg altså gerne her vil sige om arbejdskraften, og jeg synes, det er noget af det, vi måtte tale om i et udvalg, fordi vi under en udvalgsbehandling har mulighed for at lære beskæftigelsesfondens daglige virksomhed at kende og derved mulighed for at dømme om, hvorvidt denne fond i sine dispositioner kan være en hindring for en naturlig fordeling af arbejdskraften landet over.

Jeg vil også gerne have lov at gøre nogle bemærkninger om de økonomiske betæneligheder, som dette lovforslag rejser for os. Jeg har ikke så meget at indvende imod den del af fondens virksomhed, som foregår gennem udlån, idet jeg går ud fra, at staten her skaffer sig pengene ved at optage lån i det almindelige pengemarked, og går ud fra, at lån gives til egentlig produktive foranstaltninger, altså hvor låntageren i kraft af denne finansiering er i stand til i kortere eller længere tid at tilvejebringe et arbejdsprodukt, som forøger samfundets varemængde. Derimod er jeg betydelig mere betænkelig ved virkningerne af tilskuddet. Fondens historie har, som man kunne vente, vist, at tilskud spiller en meget, meget større rolle end lån. De tal, som den højtærede finansminister gav os i sin fremsættelsestale, siger en del om disse forhold. De går ud på, at der til fonden er henført udgifter for 1,1 milliard kr., heraf 839 mill. kr. som tilskud og 262 mill. kr. som lån. De oplyser os endvidere om, at en del af disse arbejder, som jeg også selv har antydnet det, ikke er igangsat, og der gives tal for, hvor meget der indtil dato virkelig er afholdt. Der er ydet 573 mill. kr. i tilskud og 190 mill. kr. i lån; det vil sige, at der af beløbet 1,1 milliard resterer 266 mill. kr. i tilskud og 72 mill. kr. i lån. Det er derfor ikke ligegyldigt, hvorvidt man ved dette lovforslag forudsætter og ved beskæftigelsesfondens virksomhed i det hele taget tænker på, at disse arbejder skal igangsættes på een gang eller i alt fald i hurtig rækkefølge. Lovforslaget forudsætter finansiering ved skatkammerbeviser og statsobligationer, og jeg vil gerne spørge den højtærede minister hr. V. Buhl, om jeg har ret, når jeg forudsætter, at disse skatkammerbeviser og statsobligationer vil blive solgt i markedet enten til pengeinstitutterne eller til befolkningen direkte. Men selvom man finansierer med statslån, optaget i pengemarkedet — og det er jo stadigvæk tilstrækkeligt, rigeligt til at kunne bære det —, kan man ikke se bort fra, at selve tilskudsprincippet her betyder en tendens henimod forøget inflation.